

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΚΛΕΙΩ

Τυπογραφεῖον Ἡ Μέλ:σους

19

08

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ

Τόμος Αος
ΑΡΙΘ. 1

Εν Σμύρνη ἐτησίχ. Λ. ὀθ. 1)2 Ἐντὸς τοῦ Κράτους Μετζ. 3 Ἐξωτερικοῦ Φρ. 15 ΕΤΟΣ Α΄
» ἐξάμηνος » » 1)4 Ἐξάμηνος » 11)2 » ἐξάμηνος » 8 1)14 Δεκεμβρ. 1908.

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕΝ ΚΑΙ ΤΙ ΘΕΛΟΜΕΝ

Λαὸς χωρὶς φιλολογίαν δὲν εἶνε λαὸς πολιτισμένος.

Ακριβῶς ἀπὸ τὴν φιλολογίαν κάθε λαοῦ εἰμποροῦμεν νὰ καταλάβωμεν καὶ κατὰ πόσον ὁ λαὸς αὐτὸς εἶνε πολιτισμένος.

Ας ἔχωμεν παράδειγμα πρῶτα-πρῶτα τοὺς ἐνδόξους προγόνους μας.

Αὐτοὶ ἐδοξάσθησαν διότι ἐκαλλιέργησαν τὰ γράμματα μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν.

Καὶ ἔτσι ἄρχισαν νὰ δείχνουν τοὺς καρποὺς τῶν κόπων των, ἔκαναν νὰ καλλιεργοῦν τὰ γράμματα καὶ νὰ βγάξουν μεγάλους ποιητὰς, μεγάλους συγγραφεῖς.

Ὅλος ὁ κόσμος βλέπων ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔβγαζαν μεγάλους ποιητὰς καὶ μεγάλους συγγραφεῖς, ἄρχισε νὰ τοὺς ἀκούῃ τι λέγουν διὰ νὰ διδάσκηται, γιὰ νὰ μορφώνεται, διὰ νὰ

ὠφελῆται. Καὶ ἔτσι ὁ κόσμος ὁλόκληρος ἀνεγνώρισε τοὺς Ἕλληνας ὡς διδασκάλους του, τοὺς ὁποίους ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνείδησε νὰ τοὺς θαυμάζῃ, νὰ τοὺς λατρεύῃ.

Καὶ διατὶ ὅχι.

Ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ποῦ δὲν λατρεύει τὸν διδάσκαλόν του, ὅταν αὐτὸς ὁ διδάσκαλός του εἶνε πραγματικὸς ἄνθρωπος πολυμαθῆς, φρόνιμος καὶ ἠθικός;

Ἴδου λοιπὸν τὸ πρόγραμμα τῆς Κλειοῦς.

Νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων ὅσον εἰμπορῇ, νὰ ἀναπτυχθῇ μία φιλολογία νεοελληνικὴ ἀνταξία τῆς ἀρχαίας φιλολογίας μας.

Διότι ὅσον μεγάλην φιλολογίαν ἔχομεν, τόσο καὶ θὰ μᾶς σέβεται ὁ κόσμος ὁ ξένος. Διότι μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φιλολογίας μας

θηριώδεις εκείνοι φονείς τῶ προτείνουνσι νὰ τῶ χαρίσωσι τὴν ζωὴν, ἂν ἐδέχετο νὰ γίνῃ Μουσουλμάνος, πλὴν οὗτος ἀπεκρίθη μετὰ γλυκύτητος καὶ χριστιανικῆς πραότητος τὰ ἐξῆς: «Τίποτε κακὸν δὲν ἔκαμα! Ἡ Μπερδιὲ χανοῦμ ἤλθε καὶ μ' εὔρεν. Εἰς Χριστιανὸς ἐγεννήθην καὶ Χριστιανὸς θ' ἀποθάνω».

Τὸ ἐξηγγιωμένον πλῆθος, βλέπον τὴν γλυκυτάτην ταύτην καὶ ἀγαθωτάτην ἀπάντησιν, τὴν πλήρη ἀξιοπρεπείας καὶ ἀνθρωπισμοῦ, ἀντὶ νὰ συγκινηθῆ, ἀντὶ ν' ἀφοπλισθῆ καὶ καταπραυνθῆ, τούναντίον παρεξέτράπη μέχρι μανίας καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ἐκεῖ ὑπάρχοντος στρατοῦ, ὑπὸ τὰ ὄμματα ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, ἐξευτελισάντων διὰ τῆς κτήνωδῆς ἀδιαφόρου καὶ καταπτύστου παθητικῆς αὐτῶν στάσεως τὸ εὐγενὲς αὐτῶν ἀξίωμα, τὸ ἐξηγγιωμένον, λέγω, πλῆθος ἀρπάσαν τὸν Θεόδωρον, μεθ' ἡδονῆς ἐκόρεσε τὸ πάθος, τὴν λύσαν αὐτοῦ, φρικωδῶς καταπατήσαν τὸ ταλαίπωρον καὶ ἀπροσπάτευτον τοῦτο θῦμα.

Ὁ Θεόδωρος μετ' ὀλίγον ἐξέπνευσε, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ κατέκειτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν παραμεμορφωμένον, ὥστε ἡ θ' εἰς αὐτοῦ προεκάλει φρίκην, βίγην, οἰμωγὰς!

* *

«Χριστιανὸς ἐγεννήθην καὶ Χριστιανὸς θ' ἀποθάνω»!

Προκαλῶ πάντας, ἑμοσθενεῖς τε καὶ ξένους, ἵνα ἐλευθέρως εἴπωσι, τί ποτὲ μεγαλείτερον καὶ ὀσιώτερον τούτου διέπραξαν οἱ παρ' ἡμῖν δικαίως τιμώμενοι καὶ ἐξυμνούμενοι ἅγιοι, οἱ ὑπὲρ πίστεως ἀγωνισάμενοι καὶ πεσόντες θύματα φάουλου βαρβαρότητος καὶ φανατισμοῦ;!

Προσκαλῶ πάντας τοὺς ἱστορικοὺς τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, ἵνα πανηγυρικῶς δηλώσωσι, τί ποτὲ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ὑψηλότερον τούτου ἐπετέλεσαν τὰ γυναικῶν τέκνα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰ δικαίως πάνυ ὑπὸ πάντων ἀπείρως θαυμαζόμενα καὶ ἀνυψούμενα μέχρι τρίτου οὐρανοῦ διὰ τὴν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος μεγίστην καὶ ὑπερτάτην ἐθελουσίαν αὐτῶν;!

Εἶναι βεβαίωτατον, ὅτι χάριν τῆς λαμπροτάτης πατροπαράδοτου, καθὼς εἶπον, ἀνατροφῆς, πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἡμέτεροι νέοι θὰ ἐπεδείκνυον καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀφεύκτως καὶ ἀνευ ἐνδοιασμοῦ θέλουσιν ἐπιδείξει τὴν αὐτὴν εὐγενῆ καὶ

θαυμασίαν στάσιν, οἶαν ἐπέδειξεν ὁ μεγαλόψυχος καὶ μεγαλόκαρδος Θεόδωρος!

* *

Οἱ φιλοπρόδοι καὶ εὐγενεῖς Νεότουρκοι θὰ ἐπροθυμοποιήθησαν καθὼς πάντες ἀνέμενον νὰ μεριμνήσωσι περὶ ἀποκαθάρσεως τοῦ ρύπου, περὶ μετριάτου τῆς φοβερᾶς ἐντυπώσεως τοῦ στυγεροῦ τούτου ἐγκλήματος διὰ τῆς παραδειγματικῆς καὶ αὐστηρᾶς τιμωρίας τῶν ἐνόχων.

Δὲν ἦσαν βεβαίως μόνον ἔνοχοι οἱ ἀπαίτιοι φονεῖς τοῦ δυστυχοῦς Θεόδωρου, ἀλλ' ἐν ἴσῃ μοῖρᾳ καὶ οἱ ἀντιπροσωπεύσαντες τὴν ἐνοπλον δύναμιν καὶ διατελέσαντες κατὰ τὴν διάπραξιν τοῦ τρομερωτέρου τῶν ἐγκλημάτων ἀναίσθητοι καὶ ἀνάνδρως ἀπαθεῖς μάρτυρες!

* *

Ελέχθη που, ὅτι δὲν εἶναι τι ἀνήκουστον καὶ πρωτοφανές ἢ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐφαρμογῆ, ἐπὶ ὀρισμένων τινῶν περιπτώσεων ἀδικημάτων, τοῦ Λυντσείου νόμου.

Βεβαίως δὲν εἶναι πράγμα πρωτοφανές, ἰδίᾳ ἐν Ἀμερικῇ, ἢ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπὶ ἀδικημάτων προκαλούντων τὴν γενικὴν βδελυγμίαν ἐφαρμογῆ τοῦ Λυντσείου νόμου, ἀλλ' εἶναι πρωτοφανές, πρωτοφανέστατον ἢ ἐφαρμογῆ τοῦ φοβεροῦ τούτου νόμου ἐπὶ γεγονότων μὴ φερόντων οὐδὲ κἂν τὰ ἔχνη ἀδικήματος.

Ἐν Ἀμερικῇ ἐπὶ παραδείγματι, ἐφαρμόζεται ὁ Λύντσειος νόμος ὑπὸ τὰς ἐξῆς συνθήκας:

Οἱ αὐτοὶ μαῦροι μετὰ πάθους καταδιώκουσι πάντοτε τὰς παρθέτους θυγατέρας τῶν λευκῶν, συλλαμβάνοντες δὲ αὐτάς, ἀφοῦ πρῶτον ἀτιμάσωσιν αὐτάς καὶ κορέσωσι τὸ πάθος αὐτῶν, ἀπανθρώπως τὰς φονεύουσι. Τοιαῦτα ἐγκλήματα συχνάκις συμβαίνουν, πρὸς παραιτέρω δὲ πρόληψιν τοῦ κακοῦ, οἱ λευκοὶ προβαίνουσιν εἰς παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Λυντσείου νόμου.

Οὐχ' ἦττον ὅμως πρέπει αὐστηρότατα ν' ἀποδοκιμασθῆ ἡ λυπηρὰ καὶ ἀξιοθρήνητος αὕτη αὐθαιρεσία, διότι ὁ Λύντσειος νόμος οὐδὲν ἄλλο ἀντιπροσωπεύει ἢ τὰ τῆς ἀγρίας καὶ θηριώδους ἐποχῆς τῆς ἀνθρωπότητος λείψανα.

Ἀφοῦ οἱ νόμοι ἐν Ἀμερικῇ καλῶς λειτουργοῦσιν, ἢ δὲ δικαιοσύνη μετὰ μεγίστης πρὸς πάντας ἀμεροληψίας ἀπονέμεται, ἢ ἐφαρμογῆ

τοῦ Λυντσείου νόμου εἶναι πράξις βάρβαρος, σκληρὰ, ἀπάνθρωπος!

Ἡ ἐφαρμογῆ δὲ τοῦ Λυντσείου νόμου ἐπὶ τοῦ Θεόδωρου εἶναι ἔτι βαρβαρωτέρα, ἔτι σκληροτέρα, ἔτι ἀπανθρωποτέρα διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ δυστυχὴς οὗτος οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν ἀδίκημα διέπραξεν.

Ὁθωμανὶς ἐλευθέρων ἡθῶν ἐμμανῶς ἐρασθεῖσα αὐτὸν, μετέβη παρ' αὐτῶ δηλώσασα κατηγορηματικῶς ὅτι δὲν δύναται νὰ τὸν ἀποχωρισθῆ, ἔνεκα δὲ τούτου εἶναι ὀριστικῶς ἀποσιταμένη ν' ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμόν καθισταμένη σύζυγός του.

Ὁ Θεόδωρος δὲν ἐξήσκησε τὴν παραμικρὰν βίαν, δὲν ἠδίκησεν αὐτήν, δὲν ἠπάτησεν αὐτήν, δὲν ἐφόνευσεν αὐτήν, ἵνα κατασυντριβῆ καὶ καταθρυματισθῆ καθ' ὃν τρόπον οἰκτρῶς παρεμορφώθη καὶ κατεκρεουργήθη...

* *

Πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν

ΓΙΑ ΣΕΝΑ

Παντοῦ γυρεύω κἄτι τί
Νὰ βρῶ, νὰ πάρω ἀπ' τὴ ζωὴ σου,
Ἀπὸ τᾶγέρι τὸ γλυκὸ
Ζητῶ πνοὴ ἀπ' τὴ πνοὴ σου.

Ἀπὸ τὸν ἥλιο τὸ χρυσὸ
Θερμὸ φιλὶ ἀπ' τὰ φιλιὰ σου,
Κι' ἀπ' τὸ φεγγάρι τὸ χλωμὸ
Γλυκειὰ, φωτόβολη ματιά σου.

Σ' ὄλα γυρεύω κἄτι τί
Ἀπ' τὴ ψυχὴ σου ν' ἀντικρύσω
Ζητῶ κι' ἀπ' τὸ Θεοῦ ζωὴ
Γιὰ σένα νὰ τὴ σπαταλήσω.

Σάμος

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Ο ΠΙΟΝΟΣ

Ερωτήσα: «Γιατί παντοτεινὰ
» ἢ ἀνοιεῖ στὸν κόσμον νὰ μὴ μὲνῃ
» στῆς χάρις τῆς κάθε καρδιά θλιμμένη
» τοὺς χίλιους πόνους τῆς νὰ λησμονᾷ;

Καὶ σιγαλὰ μοῦ εἶπε μιὰ φωνή:
» ἢ νειότη μας δὲν θάχε τόση χάρι
» ὁ γέρωσ ἀν δὲν ἦταν, τὸ κουφάρι
» νὰ τῆς θυμῆξῃ τί θεὸ νὰ γενῆ.

Κι' αὐτὸς ὁ ἥλιος δίχως σκοτεινιὰ
δὲν θὰ φέγγ' ἔτσι στὰ οὐράνια πλάγια
κι' ἢ ἀνοιεῖ δὲ θάλαμπε στὰ μάτια
ἂν ἔλειπε ἢ βαροχειμωνιά.

Καὶ εἶπα τότε μὲ καῦμό πολὺ:
« Ἀλλοίμονο μονάχα τώρα νοιώνω
γιατ' ἔστερα, ἀπὸ θεωριωμένο πόνο
κάθε χαρὰ τόσο βαθειὰ λαλεῖ.

ΧΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΕΛΕΑΔΗΣ

των, καλλιτέχνης άποτυποί επί του λίθου, του πηλού ή μαρμάρου, της όθόνης ή και του ξύλου ένθεα όντως αισθήματα, τὰ όποία ό ποιητής άδυνατεί να εκφράση γράφων τόμους όλοκλήρους, καταβάλλον δε διά του λόγου τας φυσικάς αΐτου όρμὰς και επιθυμίας, έσαι τελειοποιείται και προς τὰ πρόσω χωρεί, ότε μὲν βραδέως και βήματι σημειωτῶ, ότε δε διά βιαίων τροπῶν και αναπάσεων μεταβαλλόμενος, υπερνικά τὰ πάντα και γίνεται Ιπποκράτης, Σοκράτης ή Γαλιλαίος, Παστέρ, Πασχάλ ή Στέφενσον, διά μόνων τῶν πνευματικῶν αΐτου δυνάμεων, μόνης τῆς σκέψεώς του, τῆς διανοίας του.

Β.

Ο μικρός πτωχός μαθητής, ό θακένδυτος ἴσως και άνυπόδητος, άλλ' επιμελέστατος και ευφρέστατος ούτος με τούς σπινθηρίζοντας μαύρους μεγάλους όφθαλμούς του και τό ερυθρό αΐτου μέτωπον, όστις από βαθείας πρωίας πρώτος προσέρχεται εις την Σχολήν, αλλά και τελευταίος καταλείπει την τάξιν, πάντοτε άριστεύων, πάντοτε πρωτεύων μεταξύ τῶν συμμαθητῶν του, καιτοι στερεΐται τῶν προς τό ζῆν, καιτοι δέν έχει τὰ προς θέρμανσιν άναγκαΐα, τὰ προς φωτισμόν άπκραιΐτητα, ένεκα του όποίου και μόνον έφ' όσον ύψίσταται τό φῶς τῆς ήμέρας ερράζεται ούτος ή όταν ύπόρχη Σελήνη την δε νύκτα στερούμενος ελαίου, εξαπλοῦται επί τῆς πτωχῆς στρωμνῆς του καταρώμενος την τύχην του, ήτις απέστειλεν αὐτόν εις μίαν τόσον πτωχήν καλύβην, τόσον άπλοϊκήν οικογένειαν, ό μαθητής λέγω ούτος καλλιεργεΐ έν εαντῶ βαθμιαίως την **υποβολήν** του ν' αναπτυχθῆ και ούτος, να δράση και ούτος, να επιδειχθῆ και ούτος έν τῇ κοινωνία και τῇ πολιτεία, να εργασθῆ και άναφανῆ.

Μη έχων ένδυμα γάμου δέν ξεέρχεται τῆς καλύβης του τὰς Κυριακάς, έντρεπόμενος να δείξη τούς γυμνοῦς του πόδας, τὰ έσχισμένα φορέματά του, την πτωχείαν του, την άνεχείαν του.

Φοβούμενος μήπως συναντήση τούς λαμπρῶς έσολισμένους και με καινουργῆ φορέματα περιπατούντας συμμαθητάς του, τούς άμάθεις μὲν και όκνηροῦς ἴσως, τούς κούφους και επιπολαίους ἴσως, αλλά πάντοτε συνοδευόμενος από υπηρέτας με οικοστολήν, από οικοδιδασκάλους και παιδαγωγούς, προτιμᾷ άντι τῶν διασκεδάσεων και τῶν παιγνίων, του χοροῦ και τῶν ασμάτων, την συναναστροφην τῶν αρχαίων συγγραφέων, την συνομιλίαν με τὰ βιβλία του, τό γειτόνευμα με τὰ λατινικά.

Και ούτως υπερπηδῶν τὰς διαφόρους γυμνασιακάς τάξεις, πάντοτε πρωτεύων, πάντοτε άριστεύων, καταλείπει θερινήν τινα πρωΐαν τό Γυμνάσιον, όπως ένθουσιωδῶς χαιρετίση από του οὔδου του Πανεπιστημίου τό ερχόμενον Φθινόπωρον, ελεύθερος πλέον ούτος, άκαδημαϊκός πολίτης.

Στερούμενος ό φοιτητής ούτος τῶν πάντων, οὔδῶλος άποδειλιᾷ πρό τῆς παντελοῦς άνεχείας, οὔδῶλος άποθαροῦνεται πρό τῆς δυστυχίας, κρατυνόμενος υπό τῆς υποβολῆς, ένισχυόμενος υπό τῆς υποβολῆς. Πάντοτε δ' αΐσιόδοξος, πάντοτε εύελπις, πάντοτε τολμητίας ήίπτεται εις την δίνην τῶν υπό τόσον φοβεράς συνθήκας άκαδημαϊκῶν σπουδῶν, πεινῶν ἴσως, γυμνητεύων ἴσως, άλλ' οὔδέποτε άπελιζόμενος, πάντοτε δ' επιμένων και επιμένων πάντοτε άνενδότως με χαλυβδίνην θέλησιν, με άκαμπτον ύπομονήν, άκατάβλητος ούτος, Γίγας.

*
* *

Και έν τῷ τὰς θερμὰς του ἔτους εποχὰς διέρχεται ούτος ως πρόγρηψ, με άλλοῦν άμπέχονον, με άλλην σκελεάν, άπεχθάνεται τὸν έπερχόμενον χειμῶνα, βδελύττεται τὸν άπαισίον τῶν Αθηνῶν βορρῶν, όστις διατρυπᾷ τὰ μύχιμ τῶν δστῶν και σαρκῶν του, όστις ποιεΐ τρέμειν τὰς σιαγόνας του και τὰ μέλη του πάντα.

Μη δυνάμενος ένεκεν άνεχείας να νικήση τό άπαισίον χειμερινῶν τῶν Αθηνῶν ψυχῶς διά τινος θερμάνσεως εις τό πτωχικόν του δωμάτιον, καταλείπει εκάστοτε τοῦτο και τρέχων μεταβαίνει εις τὰς θερμαινομένας Βιβλιοθήκας, τὰ θερμαινόμενα Νοσοκομεία, όπως θερμανθῆ διπλήν ούτος θέρμανσιν, **σωματικῶς** τε και **ψυχικῶς**· όπως θερμάνη τό σῶμά του άφ' ενός, τὰ παγωμένα αὐτου μέλη, τὰ αίμωδιῶντα και τρέμοντα άκρα του, όπως θερμάνη την ψυχὴν του άφ' ετέρου διά τῆς σπουδῆς και μελέτης, σπουδάζων διπλήν ούτος σπουδήν, την μελέτην τῆς Επιστήμης, την σπουδὴν τῆς Κοινωνίας.

*
* *

Παραμένων παρα την κλίνην τῶν πασχόντων, συναναστρέφεται με αὐτὰ τὰ βαρύτερα νοσήματα, τὰ σοβαρότερα τραύματα, τὰς σπανιωτέρας περιπτώσεις, τὰς όποιὰς βλέπει και σπουδάζει εκ του σύνεγγυς, τὰς παρακολουθεΐ έν τῇ γενέσει αὐτῶν, τῇ αναπτύξει και τῇ πορεία των, τῇ εξέλιξει και τῇ λήξει των τέλους.

Εξετάζει λεπτομερῶς τούς διαφόρους πάσχοντας και πασχούσας άπ' αὐτῆς τῆς πρώτης εις τό Νοσοκομείον εΐσοδου των, όποτε συνοδεύονται από τούς γονεΐς ή τούς οικείους των, πυρέσσοντες, εξηντλημένοι, καταβεβλημένοι και άνίσχυροι μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῶν εξόδου εκ τῆς **προσθίας** ή τῆς **όπισθίας** του Νοσοκομείου θύρας· τῆς **θύρας** δηλονότι **τῆς Ζωῆς** και τῆς εις την κοινωνίαν πάλιν τούτων έπανόδου, ή τῆς **Πύλης του Θανάτου**, δι' ἧς νεκροὶ πλέον και άψυχοὶ ξεέρχονται, όπως επιστρέψωσι και άποδοθῶσιν εις την μητέρα Γῆν.

Καὶ οὕτως ἀνδροῦται ὁ φοιτητὴς οὗτος εἰς τὴν Ἐπιστήμην, ἐμβαθύνει εἰς τοὺς νόμους τῆς Φύσεως, τοὺς ὁποίους παρακολουθεῖ καὶ σπουδάζει λεπτομερέστατα μεθ' ὑπομονῆς ἰωβίου, ζφώδους δύνатаί τις νὰ εἴπῃ, μετ' ἐπιμονῆς ἀκαταβλήτου, ἀκάμπτου, ἔνεκα τῆς ἐν αὐτῷ ὑποβολῆς καὶ μόνον τῆς ὑποβολῆς.

Ἐθισθεὶς οὗτος ν' ἀντικρῦζῃ μόνον τὴν ἀνέχειαν καὶ τὴν δυστυχίαν, βλέπει τὸ πᾶν με φιλοσοφικὸν ὄμμα, με στωϊκὴν ἀπάθειαν· οὐδόλως συγκινεῖται ἐπὶ ταῖς εὐτυχίας, οὐδόλως ὑπερτιμᾷ τὸν πλοῦτον, οὐδόλως ἐπιζητεῖ τὴν δόξαν, ἀλλ' οὔτε ὅμως συγκινεῖται διὰ τὴν ἀνέχειαν, οὐδόλως γνωρίζει τὴν ἀπελπισίαν.

Ἐάν ποῦ συναντήσῃ αὐτὸν τὸν Διάβολον ὑπὸ μορφὴν Σάυλωκ, οὐδόλως ἀποδειλιᾷ νὰ τον πλησιάσῃ καὶ τον προσαγορεύσῃ, νὰ του ὑπογράψῃ ἴσως μάλιστα καὶ ὁμολογόν, ὡς ἄλλος αὐτὸς Φάουστ εἰς τὸν Μεφιστοφελὴν· με μόνην τὴν μεγίστην διαφορὰν, ὅτι ὁ ἡμέτερος φοιτητὴς δὲν ζητεῖ ὡς ὁ Φάουστ νεότητα, διότι εὐτυχῶς ἔχει θαυμασίαν τοιαύτην, δὲν ζητεῖ διὰ τῶν δανειζομένων ὀλίγων κερματίων, τὰ ὁποῖα θ' ἀποδώσῃ εἰς πολλὰ τάλαντα, δὲν ζητεῖ, λέγω, δι' αὐτῶν νὰ μαλαῖξῃ τὴν καρδίαν τινὸς μελανοφθάμου ἢ ξανθῆς Μαργαρίτας. Ἄπαγε! Θέλει δι' αὐτῶν νὰ συγκινήσῃ, θέλει νὰ κατακτήσῃ ἄλλην αὐτὸς καρδίαν, καρδίαν ψυχράν, ἐντελῶς ἀδιάφορον καὶ τελείως παγεράν, τὴν καρδίαν μιᾶς ἄλλης Μαργαρίτας, πολλῶ ταύτης ὠραιότερας, πολλῶ μᾶλλον θελκτικῆς καὶ ἀπροσπελάστου κάλλους, ἀλλ' ἰδιοτρόπου καὶ ἀκάμπτου, νευρικῆς καὶ ἀδυσωπῆτου αὐτῆς δεσποινίδος, τῆς Ἰατρικῆς Ἐπιστήμης.

Πρὸ τῶν ἀκτινοβολούντων ὀφθαλμῶν ταύτης ἰλιγγιᾷ ὁ πτωχὸς αὐτὸς καὶ ἐξίσταται, πρὸ τῆς θαυμασίας μορφῆς τῆς καταλαμβάνεται ἀπὸ **καταβολῆν** τῶν δυνάμεών του, πρὸ δὲ τῶν φυσικῶν αὐτῆς νόμων καὶ τῶν μυστηρίων τῆς ἐξίσταται οὗτος καὶ ἐνεὸς ἴσταται, ἐκπληττόμενος διὰ τὸ ἀμέτρητον αὐτῆς βάθος, τὰ ἰλιγγυώδη τῆς ὕψη, τὴν φανταστικῶς ἀνυπολόγιστον δυνάμιν τῆς.

*
*
*

Ὁ με τοιαύτην τινὰ ὑποβολὴν νεαρὸς οὗτος τῆς Ἐπιστήμης ἱεροφάντης, ὁ διαπρήσιος οὗτος αὐτῆς κήρυξ, ὁ μετὰ σμικρὸν ἴσως πρωθιερεὺς αὐτῆς, ἐὰν σπένδῃ νὰ φθάσῃ ἔνωρις εἰς τὸ τέραμα, ἐὰν στερεῶ τῷ ποδί, ὅπως μὴ συντρίψῃ τὰς μικρὰς κνήμας του, ἀνέλθῃ με ἔντονον ταχύτητα ἅπασαν τὴν ἐπιστημονικὴν κλίμακα μέχρι τῶν ἀνωπῶτων αὐτῆς βαθμίδων, καὶ φθάσῃ εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ἱατρικοῦ Παρνασσοῦ, τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Ἑλικῶνος, τότε θὰ ἀνεύρῃ ἀφεύκτως τὴν ἀθάνατον Δάφνην, τὴν ἱερὰν Ελαίαν, τὸν Κότινον· θὰ λάβῃ τούτων θαλεροὺς κλάδους με ἀμάραντα ἀ-

θάνατα φύλλα καὶ θὰ πλέξῃ τηλαυγῆ ἀθάνατον στέφανον, με τὸν ὁποῖον ἰδίαις χερσὶ θὰ στεφανώσῃ τὸ εὐρὸ μέτωπόν του, δημιουργημα αὐτὸς ἑαυτοῦ, δημιουργημα αὐτὸς τῶν χειρῶν του, τῆς χαλυβδίνης αὐτοῦ θελήσεως, τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς του, τοῦ **Ἐγὼ του**.

Καταλείπων δὲ ποτε τὸ γήινον σκῆνός του, τὸ φθαρτὸν του σαρκίον, θὰ φέρῃ ἔσαει ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὸν ἀθάνατον στέφανον τοῦ ἀθανάτου τῆς Ἐπιστήμης τέκνου, τὸν φωτοστέφανον τοῦ **Ἡρώος**, τοῦ **Μάρτυρος** τῆς **Ἐπιστήμης**, τῆς **ΥΠΟΒΟΛΗΣ**.

ΣΚΕΥΟΣ ΖΕΡΒΟΣ
Ἰατρός

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Στὸ Γεώργιο Χ. Ι...

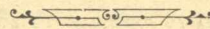
Θυμᾶσαι ποῦ θεότρελλοι στὴ γαλανὴ ἀκρογιαλιὰ
Ἐτρέχαμε τῆς χαρᾶς ἐγὼ, ἐσὺ κ' ἐκείνη;
Μὲ τὰ νερά ἐπαίξαμε σὰν τὰ θαλασσινὰ πουλιὰ,
Καὶ τρικυμῖα τῆς χαρᾶς γινόταν ἡ γαλήνη.

Τώρα ἡ Ἀγγελίτσα σου... ἄχ! εἶνε πεθαμμένη.
Ἐσὺ μακρὰ, πολὺ μακρὰ ἔφυγες γιὰ σπουδὴ...
Καὶ στὴ παλιὰ μας τὴ μερὶά τίποτε πειὰ δὲ μένει,
Παρὰ τὸ κύμα ποῦ γελᾷ καὶ κλαίει σὰν παιδί.

Ὀκτώβριος τοῦ 1908.

ΣΥΛΒΙΟΣ.

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ἐἴμ' ὀρφανός. Δὲν γνώρισα ἀπὸ μικρὸ παιδάκι
χάδια μανούλας ποῦ ὅλοι λέν' πῶς τόσο ἔναι γλυκά.
Δὲν ἔννοιωσα νανούρισμα, ἄκείνο τῆς τὸ φιλάκι,
ποῦ φέρνει μέσ' τὸν ὕπνο μας ὄνειρατα χρυσά.

Κι' ἀκόμα ὅταν μεγάλωσα τὰ πειὸ ἀνθηρὰ μου χρόνια,
ἄχαρα φεῦγαν ὅσων πουλιὰ, μαυρόφτερα πουλιὰ,
ὅπου πετοῦν στὴ μοναξιά τῆς ἐρημιᾶς αἰώνια,
ἢ ὅσων πελάου χάνονται τὴ μαύρη σκοτεινιά.

Μόν' ὅταν σ' εἶδα γνώρισα παρηγοριά ὅσῃ λύπη,
κι' ὅταν καὶ τὴν ὀρφάνια μου τὴν γλύκανες ἐσὺ,
εἶπα κοντά σου τίποτα, τίποτα δὲν μοῦ λείπει...
— Ἀχ ἀπὸ ἄνω ἢ μάνα μου πόσο θὰ σ' εὐλογῇ!

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΗ

ΕΝΑ ΣΙΤΑΡΟΚΚΟΥΚΙ

Μερικά παιδιά του χωριού βρήκαν, μια μέρα, σε μια χαράδρα, ένα πράγμα μεγάλο σαν αυγό όρνιθας με μια σχισμάδα στη μέση που έμοιαζε με σιταροκούκι.

Κάποιος περαστικός παρατήρησε αυτό το πράγμα, το αγόρασε, το έφερε μαζί του στη χώρα και το πούλησε ακριβά στο Τσάρο για σπάνιο πράγμα.

Ο Τσάρος προσεκάλεσε όλους τους σοφούς του βασιλείου του σε συμβούλιο για ναύρουν τι πράγμα ήταν ένα κουκί σιταριού μεγάλο σαν αυγό.

Οι σοφοί σκέφθηκαν και ξανασκέφθηκαν μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ δώσουν καμμίαν ἀπάντησι.

Αυτό το περίεργο πράγμα το έβαλαν στην άκρη ενός παραθυριού του παλατιού του Τσάρου. Μια μέρα, μια όρνιθα το τσίμπησε, του έκαμε μια τρύπα, και όλος ο κόσμος ήμπόρεσε νὰ γνωρίση ότι ήταν σιταροκούκι.

Οί δὲ σοφοί εἶπαν στό Τσάρο πῶς ἦταν σίκαλι. Μεγάλη ἡ ἐκπληξίς τοῦ Τσάρου. Ἔδωκε πάλι διαταγή εἰς τοὺς σοφοὺς νὰ ἀνακαλύψουν ποῦ καὶ πότε τὸ κουκί αὐτὸ φύτρωσε.

Οί σοφοί σκέφθηκαν με πολλή σκέψι, συμβουλευθήκανε τὰ βιβλία, ἀλλὰ δὲν εὗραν τίποτε.

— Τὰ βιβλία μας, εἶπὸν στὸν Τσάρο, δὲν λένε τίποτε γι' αὐτὸ τὸ κουκί .... Φωνάζετε τοὺς μουζίκους. Ἴσως κάποιος ἀπ' αὐτοὺς ν' ἀκουσε τίποτε ἀπὸ κανέναν γέρο.

Ο Τσάρος διάταξε νὰ τοῦ φέρουν ἕνα γέρο χωρικό. Καὶ τοῦ ἔφεραν ἕνα μουζικο, σχατόγερο, χωρὶς δόντια, ποῦ μόλις περπατοῦσε με δύο δεκανίκια.

Ο Τσάρος ἔδειξε τὸ κουκί στό γέρο, ἀλλ' αὐτός δὲν κλόβλεπε. Μόλις μπόρεσε νὰ διακρίνη τὸ κουκί. Τὸ ἐψηλάφησε καλὰ καλὰ γιὰ νὰ καταλάβη.

— Δὲν ξεύρεις, κλέ μου ἄνθρωπε, τότε ρώτησε ὁ Τσάρος, ποῦ βγαίνει αὐτό; Σὺ ὁ ἴδιος, δὲν ἔσπειρες οὔτε ἀγόρασες ἀπ' αὐτά;

Ο γέρος ἦταν κούφος. Μόλις κατώρθωσε ν' ἀκούση καὶ δὲν κατάλαβε παρὰ τὰ μισὰ μόνον ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ τότε ρώτησε.

— Οχι ἀπήνησε, εἰς ὅλη μου τὴ ζωὴ δὲν ἔσπειρα τέτοιο πράγμα, οὔτε ἀγόρασα. Σὰν ἀγοράσαμε σιτάρι, τὰ κουκιά του ἦταν τόσο μικρὰ ὅσο εἶνε αὐτὰ ποῦ καλλιεργοῦμε καὶ θερίζουμε τώρα. Μὰ θὰ κάμετε καλὰ νὰ ρωτήσετε τὸν πατέρα μου ἴσως ν' ἀκουσε αὐτὸς τίποτα.

Ο Τσάρος ἔστειλε μηνυτὰς γιὰ νὰύρουν τὸν πατέρα τοῦ μουζίκου. Τὸν βρήκαν ἀμέσως καὶ τὸν ἔφεραν στό παλάτι. Ο γέρος μπήκε πειὸ ζωηρὰ ἀπὸ τὸ γιοῦ του, καὶ βαστοῦσε μόνον ἕνα δεκανίκι.

Ο Τσάρος τοῦ ἔδειξε τὸ κουκί.

Ο γέρος καλόβλεπε ἀκόμη.

— Δὲν ξεύρεις καλέ μου ἄνθρωπε, τίποτε γι' αὐτὰ τὰ κουκιά τοῦ σιταριού; Μήπως ἔσπειρες στὰ χωράφια σου; Ἡ ἴσως ν' ἀγόρασες ἀπὸ τοὺς γείτονάς σου;

Ο γέρος ἀλήθεια καλάκουε, μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἄκουε πειότερο ἀπὸ τὸ γιοῦ του.

— Οχι, ἀπήνησε. Δὲν ἀγόρασα γιατί, στὰ χρόνια μου κανέναν δὲν ἤξευρε τί θὰ πῆ παρὰς. Ολοι ἔτρωγαν τὸ δικὸ τους ψωμί, καὶ, τὸ στενόχωρο

καιρό, βοηθοῦσε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ σιτάρι μας ἦταν πειὸ χονδρὸ καὶ ἔδινε πειότερο ἀπὸ τὸ σημερινὸ ὅταν τὸ ἄλεθαν, μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔμοιαζε καθόλου μ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ κουκί. Ἐχω ἀκούσει νὰ λέγη ὁ πατέρας πῶς στὰ χρόνια του τὸ σιτάρι φύτρωσε πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τὸ δικὸ μας καὶ πῶς ἦταν πειὸ χονδρὸ καὶ ἔδινε πειότερο ἄλευρι. Θὰ κάμετε καλὰ νὰ τὸν ἐρωτήσετε ἐκεῖνον.

Ο Τσάρος φώναζε καὶ τὸν πάππο.

Ο γέρος μπήκε χωρὶς δεκανίκι, ἀλαφρού, με βλέμμα ζωηρὸ ἄκουε καλὰ καὶ μιλοῦσε πολὺ καθαρά.

Ο Τσάρος τοῦ ἔδειξε τὸ θαυμάσιο κουκί.

Ο γέρος τὸ ἔπιασε, τὸ γύρισε, τὸ ἐξήτασε καὶ εἶπε :

— Εἶναι πολλὰ χρόνια ποῦ ἔχω νὰ δῶ ἀπὸ τὸ παλαιὸ μας σιτάρι.

Ἐφερε τὸ κουκί εἰς τὸ στόμα του, ἔκοψε ἕνα κομματί καὶ τὸ μάζησε :

— Εἶναι πολὺ καλὸ, εἶναι τὸ σιτάρι μας...

— Μὰ πές μου, γέροντά μου, ποῦ συνάζουν αὐτὸ τὸ σιτάρι; Ἐσπειρες σὺ στὰ χωράφια σου; Ἡ ἀγόρασες ἀπὸ ἄλλους;

— Στὰ χρόνια μου, ἀπάντησεν ὁ γέρος, αὐτὸ τὸ σιτάρι φύτρωσε παντοῦ. Εἰς ὅλην μου τὴ ζωὴ ἔθρεφα τὸν ἑαυτὸ μου μ' αὐτὸ τὸ σιτάρι καὶ μ' αὐτὸ ἔθρεφα καὶ τοὺς ἄλλους.

— Ἀγόρασες ἀπὸ αὐτὸ τὸ σιτάρι; Ξαναρώτησεν ὁ Τσάρος.

Ο γέρος γέλασε ἀπὸ οἶκτο :

— Στὰ χρόνια μου κανέναν δὲν θέλησε νὰ

κάνη τὴν ἀμαρτία νὰ πουλήσῃ σιτάρι. Δὲν ἤξευραν τί πράγμα ἦταν ὁ παρὰς. Ο κανέναν μας εἶχε τόσο σιτάρι ὅσο τοῦ ἔφθανε, κανέναν δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ πουλήσῃ, οὔτε νὰ ἀγοράσῃ... Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔσπειρα, θέρισκα, ἔλεσα ἀπὸ αὐτὸ τὸ σιτάρι...

— Καὶ ποῦ τὸ ἔσπειρες; ποῦ ἦταν τὸ χωράφι σου;

— Τὸ χωράφι μου, ἀπάντησε σοβαρὰ ὁ γέρος, ἦταν ἡ γῆ τοῦ Θεοῦ... Ἐκεῖ ποῦ ὄργωναν, ἐκεῖ ἦταν τὸ χωράφι μου. Ἡ γῆ ἦταν ἐλεύθερη, κανέναν δὲν τὴν εἶχε δική του· κανέναν δὲν ἔλεγε τίποτα πῶς ἦταν δικὸ του, παρὰ ὅτι ἔκανε με τὸν ἰδρωτὰ του.

— Ἐχω ἀκόμη δύο πράγματα νὰ σὲ ρωτήσω γέροντά μου, εἶπεν ὁ Τσάρος. Γιατί ἄλλοτε τὸ σιτάρι ἐγένετο τόσο χονδρὸ, ἐνῶ τώρα δὲν γίνεται; Καὶ γιατί τὸ ἐγγόνι σου περπατεῖ με δύο δεκανίκια, ὁ γιοῦς σου με ἕνα καὶ σὺ χωρὶς κανένα καὶ τὰ μάτια σου εἶναι ζωηρὰ καὶ τὰ δόντια σου γερά, καὶ ἡ φωνή σου δυνατὴ; Πές μου, γέροντά μου, γιατί ὅλα τὰ πράγματα ἀλλάξαν;

Ο γέρος ἀπάντησε ἀμέσως :

— Ἀλλάξαν ὅλα γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν ζοῦνε πειὰ με τὴν ἐργασία τους, ἀλλὰ θένε νὰ ζοῦνε ἀπὸ τὴν ἐργασία τῶν ἄλλων. Στὰ χρόνια μου, δὲν ζοῦσαν ἔτσι· στὰ χρόνια μου ζοῦσαν κατὰ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, εὐχαριστοῦντο με τὰ δικά τους καὶ δὲν ἀρποῦσαν τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων.

ΣΙΜΟΣ

» Ο ΟΡΚΟΣ ΜΟΥ «

Ωρκίστηκα κ' ἐσήκωσα στὸν οὐρανὸ τὰ χέρια
Καὶ εἶπα μεσ' στὸν ὄρκον μου, «ἂν ἀγαπήσω κι' ἂν πονῶ
Φωτιὰ νὰ πέση ἀχόρταγη ἀπ' τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια
Καὶ νὰ με κάψῃ ζωντανό».

Μὰ ὅταν εἶδ', ἀγάπη μου, τὰ μαγικά σου κάλλη
Καὶ ἄθελα μ' ἐκύτταξες με μιὰ ὀλόθερμη ματιὰ
Ἐξέχασα τὸν ὄρκο μου, ἀγάπησα καὶ πάλι
Μ' ἀλήθεια μ' ἔκαψε φωτιὰ.

Ἀπ' τὰστρα τὰ ματάκια σου βγῆκ' ἡ φωτιὰ ἐκεῖνη
Καὶ ἴσθην καρδιά μου ἀναψε κ' ἐκεῖ ποτὲ δὲν σβύνει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ 16. - ΤΑΙΝΙΑ ΜΗΚΟΥΣ 142 ΗΜΕΡΩΝ

(ἀπό τῆς 11 Ιουλίου μέχρι 1 Δεκεμβρίου 1908).

Από τὴν ἡμέρα ποὺ ἀνεκηρύχθη τὸ Σύνταγμα, συνεφιλιώθημεν μετὰ ὅλους τοὺς ξένους καὶ τρωγόμεθα μεταξύ μας. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἐπιβεβαίωσεν τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν ἐγχωρίων ἐφημερίδων. Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ τρώγονται, ἀφοῦ ὅλοι αἱ ἐφημερίδες τῆς Σμύρνης εἶνε θηλυκαί. Μόνος ὁ Κόπανος ἀντιπροσωπεύει τὸ ἄσχημον **φύλλον** καὶ ὁ Σατανᾶς ποῦ μέλλει νὰ μπῆ... μέσα των.

Ὁ καυγᾶς τῆς Προόδου μετὰ τὴν Δημογεροντίαν ἐξακολουθεῖ καθὼς καὶ ἡ δίκη ἢ ὁποῖα ἦρχισε μετὰ ἕνα θάνατον. Κακὸς οἰωνός! Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώην δημογέροντας ψέγει τὸν Διευθυντὴν τῆς Προόδου δι' ὅτι ἐν εἴδῃ ἐνθερμος ὑπερμαχος τοῦ Συντάγματος δὲν ξέρει καθόλου **σύνταξιν**. Τοῦ συνιστᾷ δὲ νὰ μὴ γράφῃ πάντοτε καθήμενος, ἀλλὰ νὰ συνειθίσῃ λίγο καὶ στὴν **ὀρθογραφίαν**.

Ἡ ἀδελφικὴ (;) ἔνωσις τῶν δύο **Κέντρων** ἐγένετο ἐν τῷ **Κεντρικῷ** Παρθεναγωγείῳ. Ὁ συντάκτης ὅμως μιᾶς ἐφημερίδος μετὰ σοφίαν Σολωμῶντος καὶ Εὐαγγελικὴν γλυκύτητα προσεπάθησε νὰ ματαιώσῃ τὴν συνεδριάσιν. Ὄταν εἶδεν ὅτι μετὰ τὰ λόγια δὲν κάνει τίποτε **συνεχέντρωση** τὰς δυνάμεις του καὶ ἤρχισε νὰ... κλωτσᾷ. Ἀλλὰ τὸν ἐβγαλαν ἔξω τὸν καυμένο διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ ρηθὲν: «Κακὸν πρὸς **Κέντρα** λακτίζειν.»

Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ Συμβουλίου ἐγένοντο κατόπιν διὰ βοῆς. Καὶ πράγματι βοή καὶ ἀλλαγαμὸς ἐπεκράτησεν ἐκεῖ μέσα. Ἐνας μάλιστα δικηγορικός γιατὴρ νὰ δείξῃ φαίνεται πῶς κι' αὐτὸς δὲ φυλάει **μποστάνι**, ἐββαλε νὰ χτυποῦν τὴν καμπάνα καὶ ἔτσι ἐγένετο μιὰ κοσμοχαλασιά. Οἱ μὲν ἐπέμεινον εἰς τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν, οἱ δὲ εἰς τὴν

βοήν, ὅταν γηραῖος δημοσιογράφος ἀναβὰς ἐπὶ ἔδρας ἐκραύγασε:

— Παιδιὰ βάλτε **κάλη** τὴ καρδιά σας.

Καὶ μιὰ **κακὴ** γλώσσα ἐψιδύρισε·

— Γεῖά σου **κάλη** τῆς καρδιάς!

Ἄλλος πάλιν δημοσιογράφος μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐκλογῶν ἤρχισε μετὰ ὕφος κλαυθμηρόν:

— Ἐρχομαι, κύριοι, νὰ ὁμιλήσω ὡς μονάς...

Μὰ Χριστιανέ μου, μήπως εἶχε κανεὶς τὴν ἀξίωσιν νὰ ὁμιλήσῃτε ὡς **κλάσμα**!

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Λογοκρισίας οἱ θεατρῶναι ἐβάλαν στὸ πρόγραμμά των ὅλα τὰ ἀπηγορευμένα ἔργα. Δὲν ἐπαῖξαν ὅμως ἀκόμη τοὺς «**Ἀρματωλούς καὶ Κλέπτας**». Μὰ ἴσως νὰ τὸ ἐθεώρησαν περιττὸν γὰρ τὴν Σμύρνην τοῦλάχιστον ἀφοῦ οἱ **ἀμαρτωλοὶ** καὶ οἱ **κλέφτες** παίζουν τόσα χρόνια τώρα τὸ μέρος των στὰ Κοινοτικά, ὅπως λέγουν μερικὲς κακὲς γλώσσες.

Ἡ κοινοτικὴ δίκη ἀνεβλήθη καὶ πάλιν. Αὐτὴ τὴ φορὰ διότι οἱ μὲν ἐπεθύμουν νὰ γίνῃ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, οἱ δὲ ἐπέμενον ν' ἀφεθῇ ἐλευθέρῃ ἡ εἴσοδος εἰς τὸ πλῆθος. Καὶ ἔτσι τοὺς **ἐξεπόρισαν** ὅλους. Τὰ ζήτη καὶ τὰ γιοῦχα, τὰ ἀνθὰ καὶ τὰ λεμόνια ἐπαῖξαν μεγάλο ρόλο τὴν ἐσπέρα ἐκείνη. Εἰς τοὺς καλῶς πληροφορημένους κύκλους λέγεται ὅτι θὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Χίου. Φοβοῦμαι πολὺ ὅτι ἐκεῖ θὰ τὴ πάθωμε **Χιῶτικῆ** διότι τὰ λεμόνια ἀφθονοῦν.

Ἡ ἀρμενικὴ ἐφημερὶς «Μανζουμέ» ὕβρισε τοὺς Ἕλληνας ὡς ὑστεροβούλους καὶ ταραχοποιούς. Ο-

ταν ὁ κύρ συντάκτης τῆς γράφει φαίνεται ὅτι τὸ πνεῦμα του... **ἀρμενίζει**.

Ὁ ἐν Κων(πὸ)λεὶ πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας δὲν προσεκήληθ' εἰς τὸ γέυμα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Μόλα ταῦτα ἐπῆγε διότι ὑπέθεσε (!) ὅτι παρέπεσεν ἢ πρόσκλησίς του. Ὄταν ὅμως τοῦ ὑπέδειξαν ὅτι: «ἀκάλεστος γάιδαρος στὸ γάμο τὶ γυρεῖ», ἐπῆρε τὰ ἀπλῆτά του καὶ... πῆγε στὴ Σύφια νὰ τὰ στεγνώσῃ! Αὐτὸ ἠνάγκασε τὸν Φερδινάνδον νὰ ἀνακηρύξῃ τὴν Βουλγαρίαν εἰς Βασίλειον γὰρ νὰ καλοῦν εἰς τὰ Τραπεζία ἄλλοτε τοὺς πρέσβεις του (:)

Ὀλόκληρο κοπάδι ἀρκοῦδες τῆς Βουλγαρίας ἐξέδραμον εἰς Κων(πὸ)πολιν καὶ Θεσσαλονίκην. Μερικοὶ Εβραῖοι Θεσσαλονικεῖς ἐπῆραν τὰ νταούλια καὶ πῆγαν νὰ τῆς βάλουν νὰ χορεύουν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εὐρέθη ξενοδοχεῖον νὰ τὰς δεχθῇ, ταῖς παρετέθη γέυμα σ' ἕνα μεγάλο κῆπο ἔνθα πολλοὶ Ἰσραηλιταὶ ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ φιγουράρουν ὡς γκαρσόνια. Ἐφεραν καινούργια σκευὴ καὶ γυαλικά μεσζὲ σε κοφίνια γεμάτα ἄχυρα. Λέγεται δὲ ὅτι ἔως ὅτου φέρονται τὰ φαγητὰ οἱ φιλοξενούμενοι ἐπετέθησαν εἰς τὰ ἄχυρα ἅτινα κατέφαγον καιμάρως.

Πολλοὶ ἀπεργαὶ διεδέχθησαν ἀλλήλας καὶ ὅλοι ἐπέτυχον οὐδὲ τῆς τῶν κουρέων ἐξαιρουμένης. Μόνον ἡ ἀπεργία τοῦ Σιδηροδρόμου Αἰδινίου ἐδέησε νὰ ἐπαναληφθῇ τρίς καὶ τοῦτο διότι ὁ κ. Διευθυντὴς ἠθέλησε λέγει νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι ὡς Ἀγγλος ἀνακαλεῖ κάποτε τὴν ὑπογραφὴν του ποτὲ ὅμως τὸν λόγον του. Πολὺ σιδεροκέφαλος αὐτὸς ὁ κύριος ἀφοῦ δὲν μπόρεσαν τόσο μηχανικοὶ νὰ διορθώσουν τὸν μηχανισμόν τοῦ μυαλοῦ του καὶ τόσοι θερμισταὶ νὰ τοῦ ζεσανοῦν λιγάκι τὴν καρδιά!

Ὁ κύρ Κοπάσης ἐξακολουθεῖ νὰ ὀργιάζῃ στὴ Σάμο. Φυλακίζει, ξυλοκοπεῖ, δικάζει καὶ καταδικάζει. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος (;) τέλος πάντων φαίνεται νὰ πίνῃ πολὺ κρασί, καὶ μεθᾶ καὶ δὲν ξέρει τί κάμνει. Δὲν πιστεύω πάλιν νὰ εἶνε τόσοσ σκληρός

ἀφοῦ ἄλλως τε κατὰ τὰς πληροφορίας ἐγγωροῦ ἐφημερίδος ἐμεγάλωσε τρεφόμενος μετὰ καρδίας... περισσότερῶν!

Ἀφοῦ ἔκαμε πένθος ἐνὸς μηνὸς ἡ Χαμηδιὲ γὰρ τὴν καμμένη σκάλα της, ἤρχισε πάλιν τὰ ταξείδια της μετὰ τὰ ἴδια σαπιοβάπορα, τὰ ὁποῖα ἐβαθμολόγησε μετὰ μερικὲς **μεγάλαις κουλοῦρες** γὰρ φριγοῦρα. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε ἀποβάθρα ἔκαμε σταθμὸ τὸ τελωνεῖο, ὅπως ὅλοι οἱ ἀμαρτωλοὶ, οἱ Τελῶναι καὶ οἱ χαραμητζήδες τῶν αἰώνων. Καὶ καθὼς λένε κερδίζει τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν γραμμὴν τοῦ Γκιόζτεπέ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φέρῃ δυὸ νέα ἀτμόπλοια ἐν συνεταιρισμῷ μετὰ τῆς Χατζιέ. Τὰ ὀνόματα τῶν νέων πλοίων θὰ εἶνε «**Βουλγαχτής**» καὶ «**Σκυλοπνέχτης**». Νὰ ζήσουν οἱ νονοὶ!

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ Σμύρνης ὑπῆρξαν μιὰ κωμωδία κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ὑποκριταὶ ἐπαῖξαν τὸ μέρος των περιβεβλημένοι ἀλωπεκάς. Ὁ λαὸς ὅμως τῆς Σμύρνης— ἀχάριστος πάντοτε— ἐσύριξε καὶ συγγραφεῖς καὶ ὑποκριτὰς, διότι ἡ ὑπόκρισις των ὑπῆρξε κυριολεκτικῶς **κάλπικη**. Μὰ μήπως δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐκλογικῆς **κάλπης**;

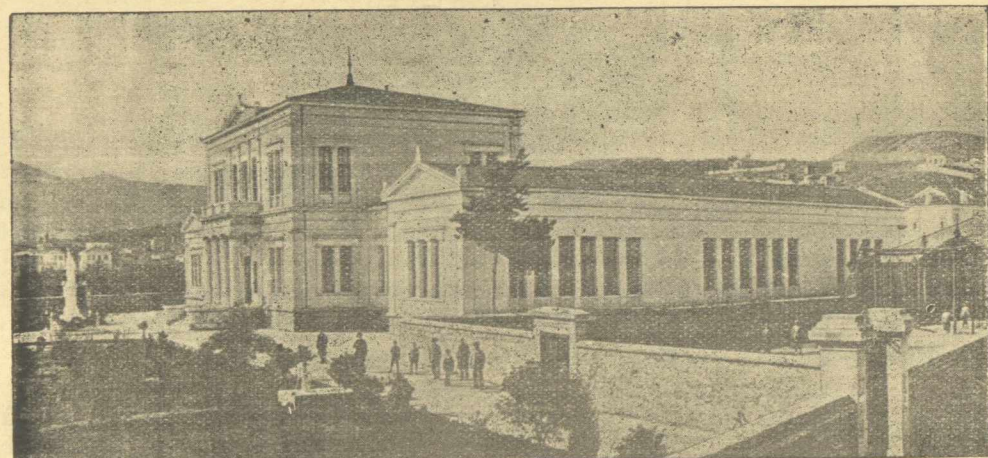

Εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς μας λείπουν καὶ τὰ ἐκλογικὰ **κόμματα** καὶ τὰ ἀνεπιχρέαστα **πνεύματα**, κάθε δὲ ἐκλογὴ δὲν εἶνε καὶ **τελεσία**. Ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ἄλλαι μὲν Βουλαι τῶν ξένων, ἄλλη δὲ Βουλὴ δική μας!

Ἐτελείωσε καὶ ἡ περίφημος δίκη τῆς Κόνιας ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς ὁποίας δὲν μπόρεσε κανεὶς νὰ καταλάβῃ ποῖος εἶνε ὁ ἀθῶος καὶ ποῖος ὁ ἐνοχος. Πηχναῖα παραρτήματα ἐκκλωφώρησαν τὴν ἡμέρα ἐκείνη σὺν τὰς εἰδοποιήσεσι ποῦ βγάζουν τὰ καταστήματα ὅταν ἔχουν φτηνά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκατάλαβε ὁ κόσμος ὅτι **φτηνὰ** τὴν ἐγλύτωσαν καὶ τὰ δύο ἀντίδικα μέρη.

ΣΥΑΒΙΟΣ.

ΤΟ ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

(Κατά τὸ Γκιουλιτάν τοῦ Σααδῆ)

Εἶχαν ποτὲ ρωτήσει
τὸν Βασιλιὰ Αλέξανδρο τὸν Ἕλληνα καμπόσοι·
— Πῶς τόσαις χώραις μόρσεσε μονάχος νὰ σκλαβώσῃ
σ' Ανατολή καὶ Δύσι
μιὰ ποῦ δὲν εἶχε τόσο βίος καὶ γῆς καὶ ζωὴ κι' ἀνθρώπους
ὅσο οἱ ρηγάδες οἱ παληροί, ποῦχαν μεγάλους τόπους·

Κι' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε·
Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ! ποτέ μου δὲν ἐπύκρυνα
Λαὸ ποῦ σκλάβος μοῦ ἔγινε, οὔτε ποτέ ἐμίκρυνα
τοῦ Βασιλιά τους τ' ὄνομα, τάχα γιατί ἐνικήθηκε!

Μεγάλος δὲν θὰ λογιασθῇ κανένας ἀπ' τοὺς ἄλλους
μὲ καταφρόνια ἀν φέρνεται καὶ ὁ ἴδιος στοὺς μεγάλους.

Τοῦ κόσμου εἶν' ὅλα τίποτε, γιατί περνοῦν μὲ χρόνια,
κι' οἱ θρόνοι, κι' ἡ ταπεινώσι κι' ἡ Νίκη καὶ τὸ Γένος.
— Μὴ σβύνης τ' ἄξιο τ' ὄνομα ποῦ ἀφῆκε πεθαμένος,
ἀν θῆς στὸν κόσμο γιὰ νὰ ζῆ καὶ τ' ὄνομά σου αἰώνια...

Μιχαὴλ Αργυρόπουλος

17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΔΑΚΡΥΑ

Θυμούσατε δὺο μῆνες πρὶν πόση χαρὰ εἶχαμ' ὄλοι,
Ποῦ τὸ χωριὸ μας ἦτανε σάν ἓνα περιβόλι·
Τοῦ καθενὸς μας ἡ καρδιά ἄνοιγε σάν λουλουδί·
Τοῦ καθενὸς μας ἡ μιλιὰ ἦταν κι' ἓνα τραγοῦδι.

Τὸ Σύνταγμα ἐορτάζαμε καὶ ὄλοι ἐνωμένοι
Σ' τοὺς δρόμους τριγυρίζαμε κατενθουσιασμένοι
Κ' ὄλοι ζητωκραυγάζαμε γιὰ τὴν ἐλευθερία
Καὶ εἶχαμε κοινὴ χαρὰ γιὰ τὴν κοινὴ εὐτυχία.

Καὶ τώρα; Τώρα ἔγινεν ὁ κήπος τοῦ κλαυθμῶνος,
Ποῦ βασιλεῦς ὁ στεναγμός, τὸ δάκρυ καὶ ὁ πόνος.
Σ' τοῦ καθενὸς μας τὴν καρδιά φρακιάζει φοικὴ, τρώμος,
Γιατ' ἔχει κι' ἓνα λείψανο κάθε γωνιά καὶ δρόμος...

Τὸ γελαστό μας τὸ χωριὸ—εἶχε ἔς τὸν κόσμο δῦο;—
Ἐγινε μιὰ νεκρούπολις, ἓνα νεκροταφεῖο...
Σ' τὰ στήθια ποῦ ἀντηχοῦσαν γέλοια, χαρὰς τραγοῦδια,
Δάκρυα τώρα βρέχουνε τὰ νεκρικὰ λουλούδια...

Ὀλοι μας κλαίμε, μὰ κι' αὐταῖς ἀκόμα αἱ πέτραις κλαῖνε
Κ' αὐτὰ τὰ φύκια τοῦ γιालοῦ τὰ μοιρολόγια λένε.
Θρηνοῦν οἱ βράχοι, τὰ βουνὰ καὶ μοναχὰ τὰ κύματα
Περνοῦν βουβὰ κι' ἀμίλητα, γιατί' εἶναι ὅλα... μνήματα!

Θεὲ μου, κάνε ἔλεος γιὰ τοὺς χαροκαμμένους
Καὶ στέλε ἓναν ἄγγελο εἰς τοὺς ἀπελπισμένους!
Κρυφαὶ μὲ τις φτερούγες του τὰ δάκρυα νὰ σφουγγίσῃ
Καὶ ἔς τις καρδιάς τους βάλαμο παρηγορίας νὰ χύσῃ...

Κορδελιὸ 21 Σεπτ. 1908 ΣΤΥΛΙΑΩΝ ΠΙΤΤΑΚΗΣ

ΟΚΤΑΣΤΙΧΟΝ

Πῆρες μιὰ λύρα γιασεμιῶν καὶ μ' ἀπαλή πνοή
φερούγισες στὸν ὕπνο μου, ποῦ σὲ κρυφοζητοῦσα,
καὶ τὰ μαλλιὰ μου ἐφίλησες καὶ μούπες· «Στὴ ζωὴ
θέλω νὰ εἶμαι ἡ ξαγρυπνὴ παρθενικὴ σου Μούσα».

Καὶ τώρα, ὅταν ἡ γλῶσσά σου, καλή μου, τραγουδῇ
καὶ παιρνιδίξῃ ἀνάλαφρα σ'τὸ γέλιο σου ἢ ματιὰ σου,
λέγω· «Δὲν ἦταν νάμουμε τῆς ἁρμονίας χορδῆ,
νὰ ξεψυχᾷ ἡ ἀγάπη μου στὰ κρινοδάχτυλά σου;»

Σμύρνη

ΣΤΕΛΙΟΣ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἡ 17 Σεπτεμβρίου ἀνέτειλεν ἀποφράς διὰ τὴν Σμύρνην.
Ἡτο ἡ ὄγδοη μετὰ μεσημβρίαν, βροχὴ ραγδαία ἐπιπτεν ἄνεμος δὲ ἀρχοῦντως σφοδρὸς ἐτάραττε τὰ ὕδατα τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης ὅτε τὸ ἀτμόπλοιο «Σταμπούλ» τῆς Ἐταιρείας Χαμηδιῆ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἀποβάθρας διὰ τὸ ὠραῖον Κορδελιό. Δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ περὶ τὰ 500 μέτρα ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ὅτε, τὸ δλοταχῶς ἐρχόμενον τουρικὸν ἀτμόπλοιο «Κασάνδρα», τὸ ἐξυπηρετοῦν τὴν συγκοινωνίαν τῶν νήσων, ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς πρόφρας τοῦ «Σταμπούλ», τοῦ κακῶς διοικουμένου ὑφ' ἐνὸς ἀδαοῦς ναύτου. Οἱ ὀλίγοι εὐρεθέντες ἔνεκα τοῦ κακοῦ καιροῦ ἐπὶ τῆς προκυμαίας ὡς καὶ οἱ θαμῶνες τῶν καφενειῶν ἤχουσαν ἀπελπιστικὰς καὶ σπαραξικαρδίας κραυγὰς καλοῦσας εἰς βοήθειαν. Δὲν παρήλθον ὅμως τρία λεπτὰ καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐκείναι αἱ οὐρανομήκεις κραυγὴ καὶ οἱ ἀλλαγαμοὶ ἐσβέσθησαν, καὶ τὴν ἀνεκφράστου τραγικότητος οκλήν ἐκείνην διεδέχθη ἀποτόμως αἰγὴ νεκρικὴ. Τὸ «Σταμπούλ» ἐδυθίσθη καὶ συμπάρευσεν εἰς τὸν ὕγρον τοῦ τάφου τοὺς πλείστους τῶν ἐπιβαινόντων. Τὰ πρόματα ἤρχισαν νὰ ἐξάγωσιν ἐξ ἐκείνης τῆς ἐσπέρας. Ὀλη ἡ Σμύρνη ἀνάστατος διὰ τὴν φοβερὰν καταστροφὴν. Ὁ λαὸς τέλος ἀποδίδων ὅλον τὸ βάρος τῆς εὐθύνης εἰς τὴν ἑταιρείαν Χαμηδιῆ, συνήχθη κατὰ χιλιάδας τὴν ἐπιούσαν τὴν πρωίαν, ἔθεσε πῦρ καὶ κατέκαυσε τὰς ἀποβάθρας Σμύρνης καὶ Κορδελιοῦ θέλων οὕτω νὰ ἐκδικηθῆ, νὰ ἐξαφανίσῃ κάθε ἔχνος τῆς ἑταιρείας ἧτις τοσοῦτον κακῶς διεξῆγε τὸ ἔργον ὅπερ εἶχεν ἀναλάβει.

Κάποιος, τοῦ ὁποίου ἀτυχῶς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν τὸ ὄνομα, ἔδωκεν ὠραίαν ποιητικὴν χροιάν εἰς τὴν τυρπότησιν τῶν ἀποβαθρῶν καὶ τὸν βυθισμὸν τοῦ ἀτμοπλοίου. «Αἱ καιόμεναι ἀποβάθραι, εἶπεν, ἦσαν αἱ νεκρικαὶ λαμπάδες, αἵτινες ἐτέθησαν ἡ μία εἰς τὴν κεφαλήν, ἡ δὲ ἑτέρα εἰς τοὺς πόδας τοῦ νεκρικοῦ φερτέρου ὅπερ ἔκειτο εἰς τὰ ἕρμα τὴν πρωίαν ἐκείνην ὕδατα μετὰ τὴν Σμύρνην καὶ Κορδελιό.»

Ἐξήκοντα καὶ τρεῖς ἐπιγήνησαν, ἧτοι ἐξήκοντα νέοι καὶ ἄνδρες, δύο γυναῖκες καὶ ἓν κορσάκι καὶ ἐδυθίσθησαν εἰς πένθος βαθῦ γνωστόταται ἄρισται οἰκογένειαι τῆς πόλεως μας καὶ περιχώρων.

Ἀπὸ τοῦ 1872 ἡ Σμύρνη εἶχε νὰ ὑποστῇ τοσοῦτον φοβερὰν καταστροφὴν. Καὶ τότε ἔνεκα ἐνόχου ἀβελτηρίας τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ διεθυντοῦ, τὸ καφενεῖον ἡ «Κιβωτὸς» κατέρρευσε ἐν ὧρᾳ ἑορτῆς καὶ ἔθαλεν ἑβδομηκοντα συμπολίτας νέους καὶ ἐβύθισε τὴν Σμύρνην ὅλην εἰς πένθος ἄλγιστον.

Δὲν θέλωμεν νὰ κακίσωμεν οὐδένα· ὁ τύπος τῆς πόλεως μας ἔγραψε πολλὰ, τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὑπέδειξε τὰ ὀρθὰ. Ὁ σκοπὸς μας ἐκτὸς τῆς χρονολογιακῆς περιγραφῆς εἶναι νὰ χύσωμεν δάκρυ θερμὸν, δάκρυ μεστὸν πόνου, διὰ τὴν καταστροφὴν τὴν φοβεράν, τὴν κοινήν διὰ τὴν Σμύρνην ὅλην. Τὸ Κορδελιό καὶ ἡ Σμύρνη ἐπένησαν καὶ ἐξεδήλωσαν ἐναργῶς τὴν ὀδύνην των κατὰ τὰς κηδεῖας καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀδίκως ἀπολεσθέντων ἀδελφῶν μας. Εἰς τὸ πανδημῶς τελεσθέν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ Κορδελιοῦ μνημόσυνον, ὁ κάλλιστος λόγιος τῆς ἡμογενείας μας καὶ πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Στυλίων Πιττακῆς ἀπήγγειλεν ποίημα, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε τὰ ἄδολα δάκρυα ὅλου τοῦ πλήθους τοῦ εὐρισκομένου ἐν τῷ ναῷ.

Τὸ ποίημά του ὁ ἀγαπητὸς συνεργάτης διεφύλαξε διὰ τὴν «Κλειώ», ἡ ὁποία πρώτη τὸ δημοσιεύει σήμερον.

ΙΝΑ ΠΛΗΡΩΘΗ ΤΟ ΡΗΤΟΝ

Σκεπτόμουν μιά μέρα ποιὰ πράγματα κάνουν τή χειρότερη εντύπωση σ' ένα ξένο, πού έρχεται πρώτη φορά από τήν Εύρώπη 'στη Σμύρνη και βρήκα—δυστυχώς και με μεγάλη μου λύπη—όρκετά ν' αρραδιάσω.

Πρώτα πρώτα ο Ναργιλές, πού οι νέοι μας—δεν μιλώ για τους γέροντες—νομίζουν πώς είνε μεγάλο κατόρθωμα νά κάθονται νά τον καπνίζουν, ξεπλωμένοι ή σχεδόν διπλοπόδι, με τήν πιό σφαιρακτορή νογέλεια 'στα καφενεΐα τής Προκουμιάς προπάντων.

Και ποιός ξένος σχεδόν δεν τρόμαζε, άμα πρωτοεΐδε αυτό τó θέμα, πού παρουσιάζουν καθημέρα 'στα καφενεΐα οι νέοι μας, ξεπλωμένοι σε τρεις τέσσαρες καρέγλες ο καθένας, και μισοκοιμισμένοι νά καπνίζουν 'στο πλάι τους ένα φοβερό ναργιλέ, μεγάλο, σαν κανόνα μνημείο, με τó μαρκαούσι του, με τó καλπάκι του, τó λουλά του, τή μαστίχα του, και τά τόσα μπιχλιμπίδια του;

Έμεις τó θεωρούμε πώς είνε άρρογιά και chic και ζητούμε νά δώσουμε νά έννοήσουν οι άνόητοι ξένοι μας πώς ή γκλάβα τους δεν είνε σαν τή δική μας γκλάβα, πού γεννή, πού κόβει, σαν ξιράφι, και κατεβάζει ίδεες μεγάλες και λόγια παχιά-παχιά σαν πηγή άστειρεύτη.

Υστερα έχομε τó θεατρό μας, άν μπορούμε νά πούμε πώς έχομε θεάτρα μέσα σε μιά Σμύρνη από 350,000 ψυχές. Δέκα-είκοσι σινίδια, τριάντα-σαράντα καρφιά, τρεις τέσσαρες μπερντέδες και πέντ-έξη ψευτοφάναρα είνε έδώ τó ύλικό, με τó όποϊον σκαρώνεται ένα θερινό θεατρο άπάνω 'στην Προκουμιά—ή όποία είνε γεμάτη από μέγαρα σημειώσετε—και πόντε-δέκα κούκοι με τους όποιους γεμίζει συνήθως. Επειτα έρχεται ή φλυαρία μας, πού αντικαθιστά, σχεδόν όλος διόλου, τήν έφημερίδα σε πολλά πράγματα και σε πολλές περιστάσεις. Διότι σε όλα τά άλλα πολιτισμένα μέρη μέσα 'στα άτυόπλοια, μέσα 'στα τραίμ, 'στα τραίνα, 'στα καφενεΐα, παντού έπιτέλους, θα δείτε τους ανθρώπους νά κρατούν ο καθένας και μιά έφημερίδα για νά διαβάσει βυθισμένος, έδώ θα τους δείτε νά κάθονται νά φλυαρούν, νά φλυαρούν και νά χαχανογολούν. Τι θα πεί έφημερίς, τι θα πεί βιβλίο άκόμη δεν καταλάβαμε. Γιατί άραγε; Ίσως είνε τού χαρακτήρος μας ή ίσως διότι κανένας δεν έλαθεν άκόμη τον κόπο νά μάς τó διδάξει; Και νά μάς πεί καθαρά-καθαρά, πώς τó διάβασμα δεν είνε σήμερα ανάγκη πνευματική μόνον, αλλά και άνάγκη ύλική και κοινωνική, με άλλα λόγια αυτό τούτο τó ύλικό και πνευματικό συμφέρον μας; Μάλιστα τó συμφέρον μας. Διότι τó βιβλίο και ή έφημερίδα θα μάς μεταδώσουν ό,τι γνώσι και εΐδησι ένδιαφέρει όχι μόνο τήν περιέργεια μας, αλλά πρό πάντων τήν έργασία μας, τήν **κόπτη μας**, τή ζωή μας, τήν υγεία μας, τó εμπόριό μας, τήν έπιστήμη μας, τήν τέχνη μας, τή διασκέδασι μας, τά παιδιά μας, τήν οικογένειά μας και χίλια δύο άλλα πράγματα, πού μάς χρειάζονται, χωρίς άλλο, για νά ζούμε, νά εργαζούμαστε, νά περιπατούμε, νά μιλούμε, νά διασκεδάζουμε και όχι νά χάσκομε μοναχά και

νά γελούμε, σαν ξόανα, και νά καπνίζουμε τόν αιώνιο ναργιλέ μας, σαν καλόγηροι, πού δεν έχουν άλλο προορισμό από τήν τεμπελιά και τήν αυτοκτονία.

Τέταστο πράγμα πού κάνει κακήν εντύπωση 'στους ξένους είνε τά βαποράκια μας και τά τραμβάγια μας. Άκριβεια και τών γονέων, κακοδιοίκησης, έλεεινότης, βαρβαρότης και κοντρολόροι χαρακτηρίζουν αυτά τά δύο μέσα τής συγκοινωνίας μας με τά διάφορα μέρη και χωριά τής Σμύρνης. Πιό γρήγορα και πιό έφθνα πηγαίνεις 'στη Μιτυλήνη με τó Χεσιδιέ, πού Πανταλέοντος ή τού Χατζή Δαούτ παρά με τó Χαμηδιέ 'στο Κορδελιό, ένός μιλιού δρόμο. Αν πεις και τά τραμβάγια, προπάντων τής Προκουμιάς, μήν τά ρωτῆς. Κάθε τραμβάϊ και τρεις κοντρολόροι, κάθε δέκα μέτρα και δύο μεταλλίκια. Αυτά είνε περίπου τά πράγματα πού κάνουν πολύ κακήν εντύπωση 'στους ξένους, άμα έλλθουν 'στη Σμύρνη.

Τώρα, άμα καθίσουν οι ξένοι μερικούς μήνας, τι άλλα παραξένα βλέπουν, δεν άνακατεύομαι.

Έκείνο πού ξέρω είνε, ότι όσο καλή θέλησι και άν έχουν οι ξένοι μας, δεν τους είνε δυνατό νά μήν ξεκαρδιζονται 'στα γέλοια, άμα μάθων ότι εμείς οι Έλληνες, οι ρωμαϊοι δηλαδή, δεν κατορθώσαμε με όλα μας τά Σχολεία, τά γυμνάσια, τά Παιθεναγωγεία, τά Οικοτροφεία νά κάνομε ως σήμερα τίποτε άλλο παρά μιά τρούπα μεγάλη-μεγάλη 'στο νερό, ή όποια τρούπα ειμπορεί νά όνομασθῆ 'στη γλώσσα τών δασκάλων «σχολαστικισμός».

Και φυγαδεύομε τó μυαλό από τά όρραϊα μας κεφάλια, ίνα πληρωθῆ τó ρητόν «οΐα κεφαλή...» και χαχανογούμε μ' τά γάλια μας, ίνα πληρωθῆ τó άλλο ρητό «γελά ο μωρός...»

Ποιός θα διορθώσει τήν κατάστασι μας;

Ετσι φωνάζομε όλοι καθημέρα με άπελπισμένη και βραχνιασμένη φωνή.

Ποιός θα μάς άπαντήσει;

Αλλά άν βρισκόντανε κανείς νά μάς άπαντήσει πώς θα πληρωθῆ τότε τó άλλο ρητό, πού λέγει 'στα βάθη τής καρδιάς μας με όλη τήν παραπονεμένη του μελωδία «Φωνή βοώντος έν τῇ έρήμω»;

Σμύρνη, Ίουλιος 1908.

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

ΣΗΜ. «Κλειούς». Τό άνωτέρω χρονογράφημα έγράφη υπό τού κ. Χρ. Βασιλακάκη κατά τās παραμονάς τής άνακηρύξεως τού Συντάγματος χωρίς νά δημοσιευθῆ πουθενά. Τό δημοσιεύομεν σήμερα και διά τās άλλας μεν άληθείας τās όποιās περιλαμβάνει, αλλά και διά τās περι «Χαμηδιέ» κρίσεις του, αϊ όποιαι χαρακτηρίζουν πιστότατα τήν άχαρακτήριστον Εταιρίαν, ήτις δυστυχώς φέρει όνομα τόσον άξιοσέβαστον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.— Μιά νύχτα, Συλβίου.— Χριστιανός έγεννήθην, Χριστιανός θ' άποθάνω, Σιμ. Κατακρυφηνού.— Για σένα, Ελένης Σβορώνου (ποίημα).— Ο πόνος, Αρ. Ελεάδου (ποίημα)— Αληθινή άγάπη, Τάκη Σίμου.— Ο Υπανοτισμένος Φοιτητής, Σκ. Ζερβού.— Περσασμένα, Συλβίου (ποίημα).— Εύλογία, Γ. Σμηριιώτη (ποίημα).— Ενα Σιταροκοκούκι, Λέοντος Τολστόη.— Ο όρκος μου, Ιωάν. Πολέμη (ποίημα).— Συνταγματικός Κινηματογράφος, Συλβίου.— Ο Βασιλιάς Αλέξανδρος, Μ. Αργυροπούλου (ποίημα).— 17 Σεπτεμβρίου και Δάκρυα (ποίημα) Στίλπ. Πιττακή.— Οκτάστιχον, Στυλ. Σπεράντου.— Ινα πληρωθῆ τó ρητόν, Χρ. Βασιλακάκη.— ΕΙΚΟΝΕΣ, Τό πρώτον μάθημα.— Τό έν Μιτυλήνη Γυμνάσιον.

Εκδóται και Διευθυνταί: Γ. Λαζίδης, Τάκης Σίμος, Ι. Τδουκαρίδης.

Διεύθυνσις: Τυπογραφείον ή «Μέλισσα», Δίοδος Παναγίου Τάφου, κάτωθεν τής Τραπεζής Αθηνών.— ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η "ΜΕΛΙΣΣΑ",
ΓΕΩΡΓ. ΛΑΞΙΔΟΥ
ΚΑΙ
ΙΩΑΝΝ. ΤΣΟΥΚΑΡΙΔΟΥ

ΔΙΟΔΟΣ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Κάτωθεν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν

ΣΜΥΡΝῆ

Ἐν αὐτῷ ἐκτελοῦνται παντὸς εἶδους τυπογραφικαὶ ἐργασίαι, μετὰ
μεγίστης ταχύτητος καὶ φιλοκαλίας.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ

ΦΑΚΕΛΛΩΝ, ΕΠΙΣΤΟΛΟΚΕΦΑΛΙΔΩΝ, ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΙΧΩΝ, ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ,
ΑΓΓΕΛΤΗΡΙΩΝ ΓΑΜΩΝ, ΚΗΔΕΙΩΝ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΕΩΝ
ΔΙΠΛΟΥΤΥΠΩΝ, ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΤΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ

Ἐκτυποῦνται στιγμιαίως καὶ Καλλιτεχνικώτατα.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ